

VERZONDEN 10 JULI 2019

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/19/032964
Documentnummer: 141387
Datum: dinsdag 9 juli 2019
Onderwerp: Actieplan jeugdhulp Wassenaar 2019-2021
Bijlage(n): 1 Actieplan jeugdhulp Wassenaar 2019-2021

Geachte Raad,

In de kadernota 2020 kondigen wij een lokaal actieplan jeugdhulp voor de periode van 2019-2021 aan. De aanleiding van dit actieplan is als volgt. Ten eerste zijn de kosten van jeugdhulp de afgelopen jaren toegenomen. Daarnaast vraagt lokale implementatie van het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel investeren in capaciteit. Dit terwijl de komende jaren een forse bezuiniging moet worden gerealiseerd, die al is geboekt in de meerjarenbegroting. Wij spannen ons tot het uiterste in om deze bezuiniging te realiseren. Met dit actieplan willen wij versterkt sturing geven aan jeugdhulp en deze voor Wassenaar (meer) toekomstbestendig te maken en (meer) betaalbaar en beheersbaar te houden.

Op 9 juli jl. hebben wij het actieplan jeugdhulp Wassenaar 2019-2021 vastgesteld. Dit is bijgevoegd in bijlage 1. In dit actieplan zijn maatregelen voor de komende periode vastgesteld die een kwalitatief en/of een kwantitatief effect en/of financiële besparing beogen. In het actieplan is per maatregel aangegeven of dit wordt gedekt via de huidige begroting, of via voorstellen (meerjarig) in de kadernota 2020.

De beschrijving van de maatregelen in dit actieplan is op hoofdlijnen. De realisatie van de beoogde effecten van uitvoering van de actiepunten, zowel kwantitatief als kwalitatief, zijn onzeker. Dit omdat dit afhankelijk is van exogene factoren waar de gemeente geen, of beperkt, invloed op heeft. De instroom in jeugdhulp is lastig te voorspellen. Daarnaast vragen de uitvoering van de maatregelen voldoende capaciteit en een adequate informatiepositie. De beoogde resultaten van de actiepunten worden daarom door ons gemonitord, geëvalueerd en bijgesteld indien nodig, in de tweede helft van 2020.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

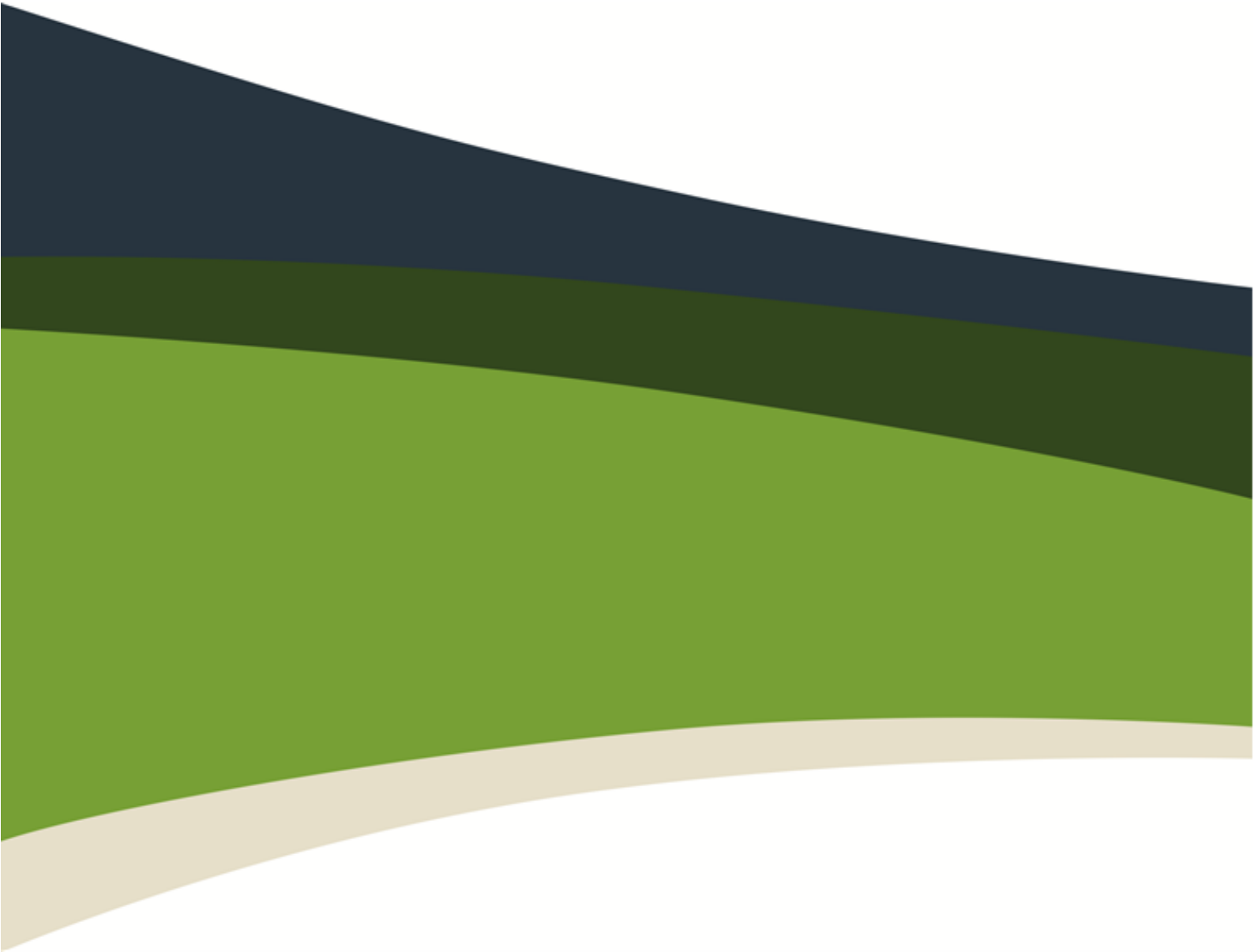
J.F. Koen,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

ACTIEPLAN JEUGDHULP 2019-2021

9 juli 2019

Z/19/032964/141386

Inhoud

<u>Inleiding</u>	p. 3
<u>Oorzaken kostenstijging jeugdhulp</u>	p. 3
<u>Sturing op jeugdhulp lokaal op basis van thema's</u>	p. 5
<u>Voorgestelde lokale maatregelen op basis van thema's:</u>	p. 7
1. <u>Preventie</u>	p. 7
a. Verdere verbetering verbinding onderwijs en jeugdhulp 2019-2021	
b. Uitvoeren actieplan 2019 CJG Wassenaar	
c. Continueren van semi-vrij toegankelijke ambulante jeugdhulp tot en met 2020	
d. Continueren van het Veilig Verder Team Wassenaar tot en met 2020	
2. <u>Kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp</u>	p. 8
a. Oriëntatie pilot praktijkondersteuner jeugd ggz Wassenaar 2019-2020	
b. Stimuleren kostenbewust handelen jeugdconsulenten:	
▪ Verwijsgedrag optimaliseren (ambulante hulp)	
▪ Cliënten grensgebied Jeugdwet en Wet langdurige zorg actief benaderen en ondersteunen bij aanvragen	
c. Lokaal implementeren en investeren capaciteit invoering resultaatgericht jeugdhulpstelsel	
3. <u>integrale hulp en ondersteuning</u>	p.10
a. Stimuleren integrale werkwijze door lokale implementatie van het transformatie programma 'beter samenspel' met de Gecertificeerde Instellingen via een maatwerkprogramma	
b. Screenen van de top 20 meest complexe jeugdigen op integrale en meest passende hulp en individuele adviezen uitbrengen	
4. <u>begrenzing jeugdhulp</u>	p.11
a. Door ontwikkelen van verlengde jeugdhulp 18-23-jarigen	
b. Aanscherpen van voorwaarden voor jeugdhulpvervoer	
c. Onderzoek naar het gebruik van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) en eventueel bepalen of en welke sturing nodig is	
<u>Financiële vertaling van de maatregelen in de begroting</u>	p.13

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten op basis van de Jeugdwet verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Landelijk is er vanaf het begin van de decentralisatie een tendens zichtbaar van oplopende kosten. Ook in de gemeente Wassenaar zijn de kosten van jeugdhulp de afgelopen periode toegenomen. Medio 2018 bleek sprake van een relatief lichte stijging ten opzichte van 2017. De eerste prognose 2019 laat ten opzichte van 2018 vooralsnog een aanzienlijke stijging zien van circa 12%. Daarbij moet worden opgemerkt dat de eerste prognose van het jaar altijd de minst betrouwbare is en dat er voor een groot deel gebruik is gemaakt van de best mogelijke schattingen op basis van de kostenontwikkeling uit 2018.

Wij hebben over de kosten jeugdhulp gerapporteerd via de jaarrekeningen en voor- en najaarsnota's. Daarnaast hebben wij hierover apart gerapporteerd via een raadsinformatiebrief in het najaar van 2018 en medio 2019 en een aantal (voorgenomen) maatregelen aangegeven. In de afgelopen periode zijn bijvoorbeeld zowel de verordening als de beleidsregels jeugdhulp, geactualiseerd (voor optimaliseren voor de werkprocessen) en is een beleidsregel materieel controleprotocol (voor uitwerking van toezicht en handhaving) vastgesteld.

In de kadernota 2020 kondigen wij een lokaal actieplan jeugdhulp voor de periode van 2019-2021 aan met daarin maatregelen om versterkt sturing te geven aan jeugdhulp en deze voor Wassenaar (meer) toekomstbestendig te maken en (meer) betaalbaar en beheersbaar te houden. Dit niet alleen om de (stijgende) jeugdhulpkosten structureel te kunnen dekken, maar ook gezien de gevraagde lokale investeringen als gevolg van het beoogde resultaatgerichte jeugdhulpstelsel per 2020.

Oorzaken kostenstijging jeugdhulp

Er zijn meerdere oorzaken van de kostenstijging jeugdhulp geanalyseerd. Deze zijn kort samengevat:

1. Er is een toename van het aantal jeugdigen in jeugdhulp, alhoewel in 2018 sprake is van een lichte afvlakking.

kalenderjaar	Aantal unieke jeugdigen in jeugdhulp ZIN¹
2015	397
2016	484
2017	527
2018	503

Blijkbaar wordt er (meer) vroegtijdig en dichtbij gesignaleerd. Tegelijkertijd zijn er ook, vooral op het gebied van jeugd-ggz en begeleiding, nieuwe aanbieders bij gekomen wat een aanzuigende werking heeft gehad.

¹ Hierbij wordt opgemerkt dat jeugdigen soms meerdere vormen van jeugdhulp ontvangen. Daarnaast gaat het hier uitsluitend om jeugdigen die jeugdhulp via Zorg in Natura ontvangen. Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp via een pgb of via het lokaal jeugdteam ontvangen, is hierbij niet meegenomen.

Er zijn meerdere wettelijke verwijzers naar jeugdhulp; huisartsen doen de meeste verwijzingen (ongeveer 45% van alle verwijzingen), daarna jeugdconsulenten (ongeveer 35%) en daarna de overige verwijzers als jeugdartsen, Gecertificeerde Instellingen en medisch specialisten (ongeveer 20%). Huisartsen verwijzen vrijwel alleen naar jeugd ggz (80%) en kindergeneeskunde (15%). Jeugdconsulenten verwijzen meer divers; jeugdhulp ambulant (42%), jeugd ggz (32%), jeugdhulp met verblijf (12%).

De meeste kinderen met jeugdhulp maken gebruik van jeugd-ggz (bijna 400 van de ruim 500 unieke jeugdigen in jeugdhulp 2018), daarna volgen jeugdhulp ambulant (bijna 100), kindergeneeskunde (51), jeugdbescherming (39), jeugdhulp met verblijf (inclusief behandeling) (27) en dagbehandeling (15).

2. Er is, in 2018 en 2019, een toename van de zorgduur, intensiteit en complexiteit van jeugdhulp, in verschillende mate bij verschillende vormen van zorg:
- Er is nauwelijks sprake van een langere zorgduur, ofwel langere doorlooptijd , alleen bij jeugdbescherming;
 - Er is vooral sprake van een stijging van de intensiteit van zorg, ofwel aantal behandeluren/dagdelen/etmalen per tijdsperiode, bijvoorbeeld bij JeugdhulpPlus en jeugdbescherming;
 - Er is vooral sprake van een stijging van de complexiteit, ofwel er is sprake van een stijging van de gemiddelde kosten per jeugdige per maand, bijvoorbeeld bij jeugdhulp met verblijf (inclusief behandeling), jeugdhulp ambulant en activiteiten in het preventief justitieel kader.

De redenen hiervoor zijn heel divers. Er is een verschuiving van groeps- naar meer individuele vormen van hulp te zien. Daarnaast heeft dit ook te maken met belemmeringen in in-, door- en uitstroomprocessen (en verbeteren adequate zorgbehoeftebepaling, stroomlijnen wachttijden, bevorderen uitstroom naar passend onderwijs en speciaal onderwijs en aanpalende wetten als bijvoorbeeld Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet en Wet maatschappelijke ondersteuning).

Van de ruim 3 miljoen euro die aan jeugdhulp via zorg in natura is besteed in 2018, zijn de meeste kosten gemaakt in de:

- jeugd-ggz (ruim € 1,1 miljoen),
- jeugdhulp met verblijf (bijna € 450.000),
- jeugdhulp ambulant (bijna € 450.000),
- dagbehandeling (inclusief behandeling) (ruim € 250.000) en
- jeugdbescherming (ruim € 200.000).

Belangrijke aanbieders in aantallen unieke jeugdigen zijn Parnassia (jeugd ggz), Jeugdbescherming West (jeugdbescherming en jeugdreclassering), Stichting Jeugdformaat (jeugd en opvoedhulp), Curium-LUMC (jeugd ggz), stichting Rivierduinen (jeugd ggz) en Haags Centrum Onderwijsbegeleidingsdienst (ernstige enkelvoudige dyslexie). Daarnaast spelen ook vrijgevestigde aanbieders (jeugd ggz) een belangrijke rol.

Belangrijke aanbieders in financiële omzet zijn: Parnassia (jeugd ggz), Stichting Jeugdformaat (jeugd en opvoedhulp), Jeugdbescherming West (jeugdbescherming en jeugdreclassering),

Curium-LUMC (jeugd ggz), Horizon (hulp, begeleiding en onderwijs van jeugdigen met complexe problemen en hun ouders), Gemiva-SVG Groep (zorg of begeleiding vanwege een handicap, chronische ziekte of een andere beperking) en stichting Cardea (jeugd en opvoedhulp).

Opvallend is dat er een relatief grote groep jeugdigen is, waarvan het traject relatief weinig kost en er een relatief heel kleine groep jeugdigen is, waarvan het traject relatief heel veel kost.

3. Er is in mindere mate sprake van negatieve gevolgen van de tarief- en productharmonisatie bij de aanbesteding jeugdhulp 2018. Er is geen sprake van een (grootschalige) wisseling van aangeboden zorg (naar duurdere vormen van hulp). Wel is bij een beperkt aantal producten sprake van een stijging van de kosten, die zijn toe te schrijven aan harmonisatie van het tarief. Dit speelt in 2019 geen rol meer.

We hebben het netwerk van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Wassenaar gevraagd naar wat zij als oorzaken zien van de stijgende vraag naar jeugdhulp. Zij hebben samenvattend aangegeven:

- Er is steeds meer complexe problematiek van ouders (bijvoorbeeld complexe scheidingen, statushouders, schulden, expats);
- De maatschappij ontwikkelt zich zo dat steeds meer kinderen, jongeren en hun ouders problemen krijgen; De lat wordt op diverse gebieden (ouders, onderwijs, sociale media) steeds hoger gelegd. Meer kinderen/jongeren kunnen de verwachtingen niet waarmaken, zijn overprikkeld, ervaren druk en krijgen daardoor problemen.
- Het is voor ouders en jongeren nu nog niet makkelijk genoeg om eenvoudige vragen over opvoeden en opgroeien te stellen, waardoor ze pas hulp zoeken als problemen al groot zijn.

Gezien de landelijke trend van de stijging van kosten, wordt vanuit gemeenten grote druk uitgeoefend op het Rijk om gemeenten hiervoor te compenseren. Ondanks de incidentele tegemoetkoming voor de jaren 2019-2021 en de toezegging tot verder onderzoek hiernaar door het Rijk, is sprake van aanhoudende lobby voor een passende structurele compensatie.

Sturing op jeugdhulp lokaal via thema's

De mogelijkheden om sturing te geven aan jeugdhulp zijn beperkt. Jeugdhulp is een openeinderegeling. Een openeinderegeling is een regeling waarin geen budgettair plafond kan worden toegekend. Op basis van de Jeugdwet heeft de gemeente zorgplicht. Het uitgangspunt daarbij is hulp zo licht als mogelijk, zo zwaar als nodig. Gelet op de breedte van de doelgroep en noodzaak, aard en duur van jeugdhulp, is het gebruik lastig te voorspellen. Daarnaast is sprake van meerdere wettelijke verwijzers (zijnde huisartsen, jeugdartsen, medisch specialisten, Gecertificeerde Instellingen (voor jeugdbescherming en jeugdreclassering) en jeugdconsulenten in dienst van de werkorganisatie Duivenvoorde en werkzaam binnen het CJG Wassenaar waardoor het complex is sturing te geven.

Gezien de oorzaken van de kostenstijgingen, richten maatregelen zich grofweg op:

- Het terugbrengen van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van (niet vrij toegankelijke) (hoog) specialistische jeugdhulp;
- Het terugbrengen van de gemiddelde kostprijs per jeugdige per jaar, door onder andere het verkorten van trajecten en eerder af te schalen;
- Innoveren, leren en ontwikkelen om te komen tot de meest effectieve jeugdhulp in het kader van het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel.

Regionaal wordt samen met andere gemeenten en het Inkoopbureau H10 opgetrokken om gezamenlijk sturing te geven en kosten jeugdhulp te beheersen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:

- deelname aan landelijke lobby gericht op effecten pakketmaatregelen (Jeugdwet, Wet langdurige zorg, Passend Onderwijs) en een passend jeugdhulpbudget vanuit het Rijk;
- ontwikkeling van regionaal jeugdhulpbeleid gericht op verdere transformatie (bijvoorbeeld programma beter samenspel, project jeugdhulp in gezinsvormen, programma transformatie) en dit lokaal implementeren;
- verdere verbetering van de informatievoorziening, intensivering van het regionaal contractmanagement en verbindingen met het lokaal accountmanagement;
- het ontwikkelen van reële tarieven voor jeugdhulp en
- aanpak van ondoelmatig, oneigenlijk en misbruik van maatschappelijke voorzieningen ten gunste van financiële resultaten van aanbieders.

Het voorkomen dat jeugdigen jeugdhulp nodig hebben, is een belangrijk uitgangspunt van het Wassenaarse beleid. En als zij zorg nodig hebben, is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig, de basis. Een adequate zorgbehoeftebepaling is daarbij heel belangrijk. Verder is vastgesteld dat integrale hulp moet worden bevorderd. De lokale maatregelen voor de komende periode zijn daarom ingedeeld aan de hand van de volgende thema's:

1. preventie,
2. de inrichting van de toegang tot jeugdhulp,
3. integrale hulp en
4. begrenzing.

Gezien de aangegeven beperkingen aan sturing op gebruik jeugdhulp en daarmee onvoorspelbaarheid van het gebruik van (vormen van) jeugdhulp, is het daarnaast ook lastig om de resultaten van de te nemen maatregelen zichtbaar te maken en te kwantificeren. Er moet in ieder geval rekening mee worden gehouden dat resultaten soms pas na langere tijd merkbaar zijn. Daarnaast zijn de effecten van maatregelen soms lastig te meten, vooral kwantitatief. Dit is mede afhankelijk van een adequate informatievoorziening en analyse daarvan.

Gezien de invoering van het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel per 2020 is sprake van een knip in de informatievoorziening (grofweg van producten naar profiel-intensiteits-combinaties), waarmee ook rekening moet worden gehouden als effecten van maatregelen na verloop van tijd zichtbaar moeten worden gemaakt.

Een tussenevaluatie van de uitvoering van de actiepunten van dit plan staat gepland voor de tweede helft van 2020. Dit omdat dan evaluatie van een aantal belangrijke actiepunten staat

gepland, bijvoorbeeld eventuele pilot praktijkondersteuner jeugd ggz, actieplan CJG, inzet ambulante hulp Jeugdformaat lokaal en stand van zaken (toegang) invoering nieuwe resultaatgerichte jeugdhulpstelsel lokaal. In de tweede helft van 2021 wordt bepaald of een nieuw actieplan nodig is.

Voorgestelde lokale maatregelen op basis van thema's:

De volgende maatregelen worden voorgesteld:

1. Thema preventie

Naast het bestaande preventieve aanbod opvoed- en opgroeiondersteuning, worden een aantal aanvullende preventieve maatregelen voorgesteld:

a. Verdere verbetering verbinding onderwijs en jeugdhulp 2019-2021

De gemeente Wassenaar neemt deel aan het samenwerkingsverband passend onderwijs van de regio Leiden. Op de agenda 2019-2021 staat onder andere het thema onderwijs en jeugdhulp. Wassenaar gaat actief participeren binnen dit thema om hiertussen meer verbindingen te leggen. Dit ten eerste door de inzet van jeugdhulp binnen het onderwijs, binnen de verantwoordelijkheden tussen onderwijs en jeugdhulp, verder te verbeteren. Dit bijvoorbeeld via:

- doorontwikkeling van verbinding tussen het Centrum Jeugd en Gezin, Schooladviesdienst, scholen en jeugdhulpaanbieders en
- verbetering van doorstroming van intensieve dagbehandeling naar onderwijs (dit te starten via het in beeld brengen van de aantallen jeugdigen per gemeente waar het om gaat).

Dit ten tweede door te voorkomen dat jeugdigen in jeugdhulp komen. Uit onderzoek is gebleken dat een vroegtijdig signaal dat jeugdigen in jeugdhulp terecht kunnen komen, is dat zij (relatief) veel verzuimen op school. Daarom wordt gestart om meer zicht te krijgen op de doelgroep en zogenaamde thuiszitters en risicoleerlingen binnen het primair onderwijs en voortgezet onderwijs in kaart te brengen. Daarna wordt, op basis van nader te bepalen acties, er naar gestreefd om het aantal jeugdigen dat langer dan 3 maanden thuiszit, terug te brengen met 10% in deze periode. Dit wordt gemonitord en geëvalueerd en eventueel bijgesteld.

De kosten hiervan worden gedekt via de huidige begroting programma 4 onderwijs, taakveld 4.3 onderwijsbeleid en leerlingenzaken.

b. Uitvoeren actieplan 2019 CJG Wassenaar

De kernpartners van het CJG Wassenaar hebben een actieplan opgesteld om de samenwerking door te ontwikkelen en verder te werken aan de gezamenlijke opgaves en nadrukkelijker aan te sturen op normaliseren en de-medicaliseren, de inzet van eigen kracht, het gebruik van basisvoorzieningen en het preventief aanbod, in plaats van gebruik van niet-vrij toegankelijke specialistische jeugdhulp. Er zijn verschillende acties geformuleerd om verder invulling te geven aan de gezamenlijke opgaven om het opvoedkundig klimaat rond kinderen, jongeren en gezinnen te versterken, laagdrempelig en toegankelijk te zijn, tijdig passende ondersteuning te bieden als eigen kracht ontoereikend is, verder invulling te geven aan het werken volgens 1 gezin 1 plan en 1 regisseur. Het actieplan wordt medio november 2019 geëvalueerd en daarna wordt bepaald of, en hoe, hier verder mee wordt gegaan en wat daarvoor nodig is.

De kosten hiervan worden gedekt via de huidige begroting programma 6 sociaal domein, taakveld 6.1 samenkracht en burgerparticipatie.

c. Het continueren van semi-vrij toegankelijke ambulante jeugdhulp tot en met 2020

Wassenaar streeft naar ambulantisering van de jeugdhulp. Dit betekent dat jeugdhulp ook lokaal en dichtbij wordt aangeboden, omdat wordt verondersteld dat dit leidt tot vroegtijdige, adequate signalering en een goed afgestemde aanpak van jeugd en opvoedhulp problematiek, lichte hulp wordt ingezet waar dat kan, en zwaar waar dat moet, en de samenwerking tussen alle betrokken partijen wordt versterkt.

In het kader van ambulantisering van de jeugdhulp is besloten om (1,56 fte) intensieve ambulante gezinsbegeleiding door Jeugdformaat lokaal semi-vrij toegankelijk beschikbaar te stellen via het CJG Wassenaar. Semi-vrij toegankelijk omdat door het aanmeldoverleg van het CJG wordt besloten of een jeugdige/gezin dit nodig heeft/hebben; er is geen formele verwijzing nodig. Trajecten zijn in principe begrensd tot 6 maanden, voordat deze worden beëindigd, of worden afgeschaald via het CJG, of naar de niet-vrij toegankelijke jeugdhulp worden doorverwezen. Het contract is geldig tot en met 2020. Op basis van een evaluatie wordt in de tweede helft van 2020 besloten of, en onder welke voorwaarden, deze hulp wordt gecontinueerd per 1 januari 2021.

De kosten hiervan worden gedekt via de huidige begroting programma 6 sociaal domein taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

d. Het continueren van het Veilig Verder Team Wassenaar tot en met 2020:

Uitgangspunt van beleid is dat zo veel mogelijk kinderen in de gemeente Wassenaar in veiligheid opgroeien. Toepassing van de Veilig Verder methodiek in samenwerking met Veilig Thuis Haaglanden en het CJG levert hier een bijdrage aan. De werkwijze betekent dat na een zorgmelding of een melding bij Veilig Thuis Haaglanden, een veiligheidsplan wordt opgesteld met betrokken partners van het CJG en Veilig Thuis Haaglanden als procesregisseur, op vrijwillige basis in overleg met cliënten (ouders en jeugdigen), gericht op duurzaam herstel van veiligheid binnen het systeem. Dit is een vrijwillige, preventief gerichte maatregel om herhaling en escalatie te voorkomen. Op basis van een interne evaluatie wordt in de tweede helft van 2019 besloten of en onder welke voorwaarden deze hulp wordt gecontinueerd per 2020.

De kosten hiervan worden voorsnog gedekt via de huidige begroting programma 6 sociaal domein taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

2. Thema kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp

In het kader van het bevorderen van een kwalitatieve en kostenbewuste toegang tot jeugdhulp worden de volgende maatregelen voorgesteld:

a. Oriëntatie pilot praktijkondersteuner jeugd ggz Wassenaar 2019-2020

Uit informatievoorziening is gebleken dat het merendeel van de jeugdigen in jeugdhulp gebruik maakt van jeugd-ggz. Jeugd-ggz legt ook beslag op een groot deel van de kosten jeugdhulp. Huisartsen doen de meeste verwijzingen naar jeugdhulp (ongeveer 45% van het totaal aantal verwijzingen) en zij verwijzen vrijwel uitsluitend naar jeugd-ggz (80% van de verwijzingen huisartsen) en kindergeneeskunde (15% van de verwijzingen huisartsen). Daarom wordt een

oriëntatie naar een pilot praktijkondersteuner j-ggz uitgevoerd in 2019 in overleg met de huisartsen. Dit op basis van actualisatie van een business case uit 2017 waarover eerder overleg met hen is gevoerd. Op basis van landelijk opgedane ervaringen blijkt dat gemiddeld 30% van de verwijzingen geen verdere behandeling nodig heeft, 40% door korte begeleiding van de praktijkondersteuner (een paar gesprekken) is geholpen en dat 30% alsnog wordt doorgestuurd naar de niet-vrij toegankelijke jeugd ggz. De lokale situatie kan natuurlijk afwijken van de landelijke gemiddelden maar een vermindering van verwijzingen naar jeugd-ggz valt te verwachten.

Een eventuele pilot praktijkondersteuner jeugd ggz Wassenaar heeft als doelstellingen verdere verbetering van de signaleringsfunctie van de huisartsenpraktijk, waardoor eventuele onnodige diagnoses worden voorkomen en kinderen zo nodig sneller en op de juist plek worden begeleid en/of behandeld, een integrale aanpak van psychosociale problematiek in gezinnen die zich melden bij de huisarts en verdere verbetering van samenwerking en verbinding tussen de huisartsenpraktijk en het CJG, jeugd-GGZ-instellingen en het onderwijs. Een eventuele pilot kan zo spoedig mogelijk starten. Bij doorgang kan, op basis van monitoring en evaluatie, in de tweede helft van 2021 worden besloten of deze werkwijze, inclusief de voorwaarden waaronder, wordt gecontinueerd.

De eventuele kosten hiervan moeten worden gedekt via de huidige begroting programma 6 sociaal domein, taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

b. Stimuleren kostenbewust handelen jeugdconsulenten:

i. verwijsgedrag optimaliseren (ambulante hulp)

Uit de analyse van de kostenstijging is vastgesteld dat de intensiteit bij bepaalde producten is toegenomen, bijvoorbeeld bij ambulante hulp. De jeugdconsulenten zijn de verwijzers die het meest naar ambulante hulp verwijzen. Er zijn een behoorlijk aantal jeugdigen die deze hulp ontvangen en ook de kosten zijn aanzienlijk. Veelal is deze informatie (nog) niet bekend. Daarom wordt ingezet op het versterken van het kostenbewust handelen van medewerkers in de toegang. Er wordt daarom breed ingezet op informatie en scholing in de tweede helft van 2019 en de eerste helft van 2020. Dit ook ter voorbereiding op het werken binnen het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel en verdere verbetering daarvan in 2020 en 2021.

De kosten hiervan worden gedekt via de begroting programma 6 sociaal domein, taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

ii. cliënten grensgebied Jeugdwet en Wlz actief benaderen en ondersteunen bij aanvragen

Per 1 januari 2015 is de Algemene wet bijzondere ziektekosten opgegaan in onder andere de Jeugdwet en de Wet langdurige zorg (Wlz). Dit zorgt ervoor dat jeugdigen met een intensieve zorgvraag vanuit de Jeugdwet worden geholpen. Door signalen vanuit de toegang en jeugdhulpaanbieders is het vermoeden ontstaan dat cliënten soms langduriger binnen de Jeugdwet worden geholpen, die eventueel al in aanmerking zouden kunnen komen voor een Wlz-indicatie. Alhoewel het niet om grote aantallen cliënten gaat, zijn de kosten per cliënt vaak aanzienlijk. Door cliënten met een specifieke combinatie van producten, kenmerkend voor het grensgebied tussen de Wlz en de Jeugdwet, na de conversie vanaf 2020 actief te gaan benaderen en ondersteunen bij het

indienen van een Wlz-indicatie door de jeugdconsulenten, wordt er naar gestreefd cliënten onder de meest passende wetgeving onder te brengen.

Voor de kosten hiervan zijn voorstellen opgenomen in de kadernota 2020 (zie ook maatregel 2c).

c. Invoering resultaatgericht jeugdhulpstelsel lokaal en implementatie en investeren lokaal in informatie, training en extra capaciteit

Per 1 januari wordt, op basis van door de gemeenteraad vastgesteld beleid, via een aanbestedingstraject, een resultaatgericht jeugdhulpstelsel ingevoerd. Het gaat om een manier van inkoop die lokale teams en jeugdhulpaanbieders stimuleert en aanspoort om de jeugdige en het gezin centraal te zetten, maatwerk te realiseren, innovatie en professionals ruimte te bieden en te sturen op resultaten. De resultaatsturing vindt plaats op meerdere niveaus: op het niveau van het stelsel (werken met maatschappelijke doelen), van de individuele jeugdhulpaanbieder (prijs-kwaliteit verhouding) en binnen het individuele hulpverleningstraject (is het gezin geholpen).

De implementatie van de nieuwe werkwijze betekent onder meer:

- De gemeente krijgt meer regie op de individuele trajecten en op een gezinsgerichte aanpak bij jeugdhulpaanbieders;
- Jeugdhulpaanbieders, die met dezelfde jeugdige bezig zijn, weten dit van elkaar en stemmen de hulp op elkaar af;
- De gemeente gaat regie voeren (in ieder geval bij casussen hoog specialistische jeugdhulp en bij maatregelen jeugdbescherming) op het waarmaken van de integrale samenwerking binnen het sociaal domein (1G-1P-1R);
- De kosten voor jeugdhulp worden beter vooraf te voorspellen door de gemeente. Dit door de invoering van vaste trajectprijzen per Profiel-Intensiteitscombinatie (P.I.C.'s), ofwel een budgetplafond per cliënt. Daarbij wordt opgemerkt dat 2020 wel overgangsjaar is; voor hoog specialistische zorg wordt nog een jaar gewerkt met PxQ bekostiging. Dit in het licht van het streven naar reële tarieven. Hierdoor kunnen tijdiger reële prognoses worden ontwikkeld. Dit leidt tot adequater kunnen begroten en inbreng voor beleid.
- De nieuwe werkwijze biedt meer inzicht in de effectiviteit van de ingezette hulp, door de landelijk vastgestelde outcomecriteria (cliënttevredenheid, doelrealisatie en uitval) in het berichtenverkeer op te nemen.
- Intensivering van risico gestuurd regionaal contractmanagement; het hanteren van een escalatieladder met als uiterste opties als overleg niet tot gedragsverandering heeft geleid tot (gedeeltelijk) niet uitbetalen, een cliëntenstop en/of ontbinden van het contract.

Dit resultaatgerichte jeugdhulpstelsel vraagt ook lokaal implementeren en investeren in informatie, training en extra capaciteit gezien de uitbreiding van rollen van de jeugdconsulenten, de implementatie van administratie en beheer en versterking van informatievoorziening en intensivering van lokaal accountmanagement per 2020.

Op basis van de Jeugdwet is de toegang belegd bij meerdere wettelijke verwijzers, ook via de gemeente, georganiseerd via jeugdconsulenten in dienst van de werkorganisatie Duivenvoorde, werkzaam binnen het CJG Wassenaar. De afgelopen periode is het aantal verwijzingen door jeugdconsulenten gestegen (nu ongeveer 35% van het totaal aantal verwijzingen), waardoor er druk is ontstaan op de capaciteit om tijdig en kwalitatief aanvragen te kunnen behandelen.

Als gevolg van invoering van het resultaatgerichte jeugdhulpstelsel worden er daarnaast meer rollen belegd bij de jeugdconsulenten; verwijzen, toetsen van arrangementen bij begin en afronding zorg, regievoering (met name bij hoog specialistische jeugdhulp in het kader van het resultaatgerichte stelsel en bij maatregelen jeugdbescherming op basis van het transformatieprogramma 'beter samenspel voor veilig opgroeien', zie ook thema 3 integrale zorg en ondersteuning). Daarnaast vragen de aanpassing van administratie en beheer meer capaciteit. Tot slot vragen informatievoorziening en versterking van het lokaal accountmanagement, om sturing en grip te verstevigen, meer capaciteit met ingang van 2020.

Voor de kosten hiervan zijn voorstellen opgenomen in de kadernota 2020. Voor een financiële vertaling van de maatregelen in de begroting wordt verwezen naar de laatste paragraaf van dit actieplan.

3. Thema integrale zorg en ondersteuning

In het kader van het bevorderen van integrale zorg en ondersteuning gaan we de volgende acties uitvoeren:

a. Stimuleren van een integrale werkwijze door lokale implementatie van het transformatieprogramma 'beter samenspel' met de Gecertificeerde Instellingen via een maatwerkprogramma voor onze gemeente per 2020

Het regionale transformatie-programma 'beter samenspel voor veilig opgroeien' probeert het werken volgens 1 gezin 1 plan 1 regisseur verder te verbeteren, de kwaliteit van jeugdhulp te verhogen en de kosten te verlagen. Als doelen zijn gesteld: gemiddelde kostendaling hulp met 20%, daling van het aantal crisissen in gezinnen die al hulp ontvangen met 75%, doorstroming van gezinnen die al hulp ontvangen naar het gedwongen kader daalt met 25% en het aantal gezinnen dat binnen het jaar terugkeert naar de Gecertificeerde Instellingen daalt met 75%. De lokale situatie kan natuurlijk afwijken van de regionale verwachtingen en financiële effecten worden pas meerjarig verwacht. De nieuwe werkwijze komt samengevat neer op meer verbindingen leggen tussen de Gecertificeerde Instellingen (voor jeugdbescherming en jeugdreclassering) met het lokale team, in gevallen waarin veiligheid een rol speelt (preventief) en daarnaast het stimuleren van een meer gezinsgerichte aanpak die is gericht op het doorbreken van intergenerationele patronen bij opgelegde maatregelen jeugdbescherming (curatief). Dit wordt meegenomen in de inkoop van deze taken voor 2020 en verder. In de tweede helft van 2019 wordt een maatwerkprogramma voor invoering in onze gemeente opgesteld, waarin ook wordt meegenomen wat dit lokaal vraagt en aan welke voorwaarden moet worden voldaan. Bij de uitvoering hiervan in 2020 en 2021 wordt ook gemonitord en geëvalueerd, zodat bij een structurele inbedding de benodigde voorwaarden voldoende zijn gewaarborgd.

Voor de kosten hiervan zijn voorstellen opgenomen in de kadernota 2020 (zie ook maatregel 2c).

b. Screenen van de top 20 meest complexe jeugdigen op integrale en meest passende hulp in 2020

Uit informatievoorziening is gebleken dat er een relatief kleine groep jeugdigen bestaat waarvoor relatief heel veel kosten worden gemaakt. Uit een lokale analyse van de top 20 meest complexe jeugdigen over de jaren 2016-2018 is gebleken dat het jeugdigen betreft die veelal gebruik maken

van vormen van intensieve hulp als bijvoorbeeld dagbesteding en verblijf, dat zij gebruik maken van meerdere vormen van hulp, veelal jeugd en opvoedhulp en jeugd-ggz, dat hierbij meerdere organisaties zijn betrokken, dat een groot deel van deze jeugdigen ook een maatregel binnen het gedwongen kader heeft, kortom dat ook sprake is van hoog specialistische jeugdhulp en veelal multi problematiek. Als in 2020 de capaciteit van de jeugdconsulenten meer is toegerust op de omvang van de taken, gaan de jeugdconsulenten, in overleg met betrokken jeugdigen en ouders, deze casussen screenen op integrale en meest passende hulp en individuele adviezen voor eventuele optimalisatie hiervan uitbrengen.

Voor de kosten hiervan zijn voorstellen opgenomen in de kadernota 2020 (zie ook maatregel 2c).

4. Thema begrenzing jeugdhulp

In het kader van begrenzing van jeugdhulp gaan we de volgende acties uitvoeren:

a. Het door ontwikkelen van verlengde jeugdhulp 18-23-jarigen 2019-2020

Uit informatievoorziening is gebleken dat het volume niet heel groot is (het gaat om enkele jeugdigen per jaar, maar de individuele impact kan groot zijn) maar dat de doorstroming naar andere aanpalende wetgeving kan worden bevorderd. Dit kan door de voorwaarden aan te scherpen en de overgang tussen de Wet langdurige zorg, Zorgverzekeringswet en Wet maatschappelijke ondersteuning te bevorderen en daarnaast de overgang 18-/18+ te versoepelen. Op dit gebied wordt ook regionaal opgetrokken en van elkaar geleerd. Dit gebeurt door aangepaste voorwaarden vast te leggen, via actualisering van de beleidsregels in de tweede helft van 2019. Dit daarnaast door cliënten eerder en actiever voor te bereiden via het actief ondersteunen van cliënten door jeugdhulpaanbieders (waarvoor eisen zijn opgenomen in de contracten) en/of de jeugdconsulenten die hierop monitoren en actief ondersteunen, in geval zij zelf in de betreffende casussen regievoeren per 2020.

Voor de kosten hiervan zijn voorstellen opgenomen in de kadernota 2020 (zie ook maatregel 2c).

b. Het aanscherpen van voorwaarden voor jeugdhulp vervoer 2019-2020

Uit informatievoorziening is gebleken dat het gebruik van jeugdhulp vervoer (vooral voormalig zittend ziekenvervoer jeugd-ggz nu nog lokaal gecontracteerd en vervoer vanwege een handicap/chronische ziekte/beperking nu nog regionaal gecontracteerd) en ook de kosten hiervan zijn toegenomen. Daarnaast bestaat er behoefte aan optimalisatie van het afwegingskader van de jeugdconsulenten. Per 1 januari 2020 wordt de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulpvervoer en moet dit contractueel zijn vastgelegd. Daarom worden in de tweede helft van 2019 het afwegingskader voor jeugdconsulenten geoptimaliseerd, de beleidsregels jeugdhulp op dit onderwerp geactualiseerd, het lokaal vervoerscontract uitgebreid en de mogelijkheden van het realiseren van scherpere voorwaarden van het lokaal vervoerscontract per 2021 geïnventariseerd. De kosten hiervan worden gedekt via de begroting, programma 6 sociaal domein, taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

c. Onderzoek naar het gebruik van Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) en bij significante afwijking t.o.v. landelijk/regionaal gebruik bepalen of sturing nodig is 2019

Uit informatievoorziening regionaal is gebleken dat het gebruik van EED relatief hoog is in relatie tot landelijk gebruik. In de tweede helft van 2019 vindt op basis van informatievoorziening een lokaal onderzoek plaats naar gebruik van EED en analyse. In geval van significante afwijking ten opzichte van landelijk en regionaal gebruik wordt bepaald of en welke sturing hierop nodig is en hoe dit wordt uitgevoerd in 2020.

De kosten hiervan worden gedekt via de huidige begroting, programma 6 sociaal domein, taakveld 6.72 maatwerkvoorzieningen 18-.

Financiële vertaling van de maatregelen in de begroting

Gezien de eerder aangegeven beperkingen aan sturing op gebruik jeugdhulp en onvoorspelbaarheid van het gebruik van (vormen van) jeugdhulp, is het lastig om de resultaten van de te nemen maatregelen zichtbaar te maken en te kwantificeren. Op welke onderdelen de daadwerkelijke ombuiging uiteindelijk wordt gerealiseerd, is afhankelijk van meerdere factoren, zoals bijvoorbeeld de ontwikkeling van het aantal jeugdigen met zorg, duur en intensiteit van de benodigde zorg en in welke mate de maatregelen effect sorteren. Er moet ook rekening mee worden gehouden dat resultaten soms pas na langere tijd merkbaar zijn. Daarnaast zijn de effecten van maatregelen soms lastig te meten. Dit is mede afhankelijk van een adequate informatievoorziening en analyse daarvan.

In de kadernota zijn voorstellen opgenomen om de raming voor uitvoering van de Jeugdwet te verhogen met een bedrag van € 903.000 in 2020, 2021 en 2022 en een bedrag van € 616.000 in 2023. De twee belangrijkste componenten daarin zijn de budgetten voor zorg en uitbreiding van de personele capaciteit om de bovengenoemde maatregelen uit te voeren. De zorgkosten zijn daarin structureel doorgeraamd (€ 567.000 voor de jaren 2020, 2021 en 2022 en € 486.000 voor 2023). De capaciteit wordt voor drie jaar opgehoogd (€ 206.000 voor 2020, 2021 en 2022).

Door de inzet op de diverse onderdelen van het Actieplan Jeugd wordt, rekening houdend met als basis 2018, op begrotingsbasis een ombuiging ter hoogte van in totaal € 287.000 geraamd in 2023. In de meicirculaire is voor de jaren 2020 en 2021 een verhoging van de algemene uitkering voor jeugd opgenomen van € 278.000. Deze wordt verwerkt, zodat het saldo voor die jaren wordt verlaagd. Samenvattend in overzicht:

Jeugd				
(+=budgettair voordeel en - = nadeel)	2020	2021	2022	2023
Lasten	-903.000	-903.000	-903.000	-615.772
Baten	278.696	278.541		
Saldo	-624.304	-624.459	-903.000	-615.772